

Gebrek aan geld is geen probleem. Gebrek aan solidariteit wel!

foto Michael Kooren / HH

‘De pensioenbom tikt onder de samenleving. Een grijze golf dreigt onze welvaart weg te spoelen.’ Aan dreigende beeldspraak geen gebrek als het erom gaat de toekomstige (on)betaalbaarheid van de pensioenen aan te geven. Maar is er ook écht wat aan de hand? Of zijn het vooral de verzekeringsmaatschappijen die zich roeren – om geld te verdienen aan angstgevoelens die ze zelf oproepen. Als antwoord hierop prikt *OuderenNu* een aantal fabels door.

De pensioentijdbom bestaat niet

Fabel 1: Er zijn straks te weinig mensen met een baan om de grote groep ouderen te kunnen onderhouden.

Wat klopt, is dat de verhouding tussen aantallen werkenden en aantallen gepensioneerden verandert. Tegenover elke 65-plus-

ser stonden in 2000 bijna drie werkenden. Naar schatting is dat in 2040 gedaald tot iets minder dan twee werkenden per 65-plusser. Maar: die gepensioneerden van straks sparen nu wel zélf voor hun pensioen. En ze sparen veel. Zoveel zelfs, dat de kassen van een aantal pensioenfondsen rond de eeuw-

wisseling overstroomden en er forse bedragen teruggestort werden naar de aangesloten bedrijven.

Voor de AOW ligt het anders: daarbij zijn het wel de werknemers van straks die betalen voor de ouderen van straks. Levert dat dan problemen op? Valt wel mee. In Nederland vormen de aanvullende pensioenen (waarvoor dus gespaard is) een vrijwel even groot deel van de totale oudereninkomens als de AOW. Meer dan 91 procent van de werknemers bouwt inmiddels een pensioen op naast de AOW. En voor de blijvende uitbetaling van die AOW is inmiddels ook al een forse buffer aangelegd. Rampen zijn hier daarom niet te verwachten. In landen als Frankrijk en Italië ligt dat heel anders. Daar zijn weinig pensioenfondsen met grote spaarpotten en dreigen wel enorme problemen. ▶

Minister Remkes wil oudere ambtenaren ontslaan vanwege hun ‘negatieve invloed op de dienstverlening’

de grijze roodstaanti

‘Ik had niet anders verwacht. In Den Haag vinden ze tegenwoordig een automatische telefoonbeantwoorder het toppunt van dienstverlening’

De pensioentijdbom bestaat niet

Fabel 2: De pensioenfondsen hebben zoveel op de beurs verloren dat ze in de problemen komen.

Op dit moment voldoet het vermogen van een aantal pensioenfondsen inderdaad niet aan de norm die eraan gesteld wordt. Door jarenlange hoge beursrendementen konden de premies laag gehouden worden en dat wreekte zich toen de koersen kelderden. Het is duidelijk dat de vermogens weer op peil gebracht moeten worden. Dat zal de bedrijven geld kosten en dat zal ook betekenen dat veel pensioenpremies omhoog gaan. Maar dramatisch is het beslist niet. Eind 2001 (toen de beurs al aardig ingezakt was) hadden de pensioenfondsen gemiddeld nog 19 procent méér in kas dan nodig is om aan alle toekomstige aanspraken te voldoen. En inmiddels trekken de beurskoersen alweer duidelijk aan.

Fabel 3: Naast de kosten van de AOW nemen ook de kosten van de gezondheidszorg toe door de vergrijzing. Samen zijn ze echt niet te betalen.

Jaarlijkse verhoging gegarandeerd?

De ontwikkeling van de AOW is gekoppeld aan de ontwikkeling van de lonen. Normaal gesproken is er dus elk jaar een verhoging te verwachten. Het kabinet kan echter beslissen dat die verhoging helemaal of gedeeltelijk achterwege blijft. Balkenende wil daarvan volgend jaar gebruik maken, door alle uitkeringen een procent minder te verhogen dan de lonen.

Bij de aanvullende pensioenen is in vrijwel alle gevallen vastgelegd dat aanpassing aan de prijsstijgingen achterwege kan blijven als het pensioenfonds er financieel minder goed voor komt te staan. Dat zijn echter uitzonderingen: in de jaren van 1998 tot en met 2000 hebben bijvoorbeeld de grootste honderd pensioenfondsen hun uitbetalingen elk jaar aangepast. Dit jaar is er in een aantal gevallen wel van afgezien. Momenteel is er een nieuwe pensioenwet in voorbereiding die pensioenfondsen verplicht duidelijke regels te stellen wanneer de jaarlijkse aanpassing wel, en wanneer niet plaatsvindt.

Doorwerken tot je 65ste!

Voor verplicht doorwerken na je 65ste zijn (nog?) geen plannen. Maar wel wil het kabinet er vanaf dat veel mensen al vóór hun AOW-leeftijd met werken stoppen. En dus verdwijnen de collectieve VUT-regelingen in snel tempo en wordt de belastingaftrek voor pre-pensioenpremies in 2005 afgeschaft voor mensen onder de vijftig. Het gevolg daarvan is dat het opbouwen van een vervroegd pensioen een stuk duurder wordt. De lagere en middeninkomens zullen dat het hardst voelen – juist de groep waarin veel werknemers zitten die door fysiek zwaar en slijtend werk eerder willen stoppen met werken. Dat wordt hen vrijwel onmogelijk gemaakt.

Door de vergrijzing zullen de uitgaven aan zorg stijging met naar schatting 3,6 procent van alles wat we in Nederland verdienen. Daar staat echter wel tegenover dat de kosten aan onderwijs, kinderbijslag en kinderopvang zullen dalen door de veranderende bevolkingssamenstelling. Per saldo blijft er nog wel een uitgavenstijging over, maar die is te klein om echt voor problemen te zorgen.

Slotvraag: Zijn er dan helemaal geen problemen?

O zeker wel. Door de euro zullen eventuele pensioenrampen in Frankrijk of Italië ook onze economie beïnvloeden. Het risico van inflatie ligt levensgroot op de loer en de vraag is of de afspraken rond de gemeenschappelijke Europese munt een pensioen-crisis in grote EU-landen kunnen overleven. Daarnaast is er de afbrokkelende solidariteit die bijvoorbeeld tot uiting komt in de roep om gezamenlijke regelingen te vervangen door individueel sparen en verzekeren. Vooral werkgevers zullen daarvoor pleiten, en vooral de mensen met lage inkomens zullen er de dupe van zijn. Er dreigen dus wel degelijk grote problemen. Maar dat zijn wel zaken die los staan van de vraag of de pensioenen en de AOW in de toekomst nog wel te betalen zijn. De gevreesde vergrijzingstijdbom zal niet meer dan een nat klappertje blijken te zijn, concludeerde de econoom Robert Went terecht. 'De vraag of er een fatsoenlijk bestaan is voor de ouderen van straks, hangt niet af van de beschikbare middelen, maar van de vraag of we daar sociaal en rechtvaardig mee om willen gaan. Niet het gebrek aan geld is een bom onder onze beschaving, maar het gebrek aan solidariteit.' ●

'Balkenende II' hakt er hard in

Ouderen zijn meer dan gemiddeld aangewezen op huursubsidie en ze maken meer dan gemiddeld gebruik van medische voorzieningen. Kabinet Balkenende wil bezuinigen op de huursubsidie, het ziekenfondspakket uitdunnen en eigen bijdragen in de zorg invoeren. Tel daarbij het schandaal op dat de uitkeringen (ook de AOW) volgend jaar achterblijven bij de stijging van de lonen en bij de inflatie, en het beeld is duidelijk: de koopkracht van de ouderen holt achteruit.

Actie en succes in strijd tegen wantoestanden verpleeghuizen

'Waar zijn in de zorg voor ouderen de normen en waarden?' luidde één van de spandoekteksten waarmee een delegatie van het SP-Ouderenplatform op 28 juli in Veendam protesteerde. Directe aanleiding vormde een artikel in het Nederlands Dagblad onder de kop 'Bejaarden Veendams verzorgingstehuis A.G. Wildervanck drie weken niet gedoucht.'

Deze generatie ouderen plukt nu de wrange vruchten van de voortdurende bezuinigingen op de zorg voor ouderen,' betoogde platformvoorzitter John Kuijpers tegenover personeel, ouderen, directie en pers. 'De regering is verantwoordelijk voor het enorme tekort aan vakbekwaam personeel. Zorgbehoevende bejaarden worden daarvan steeds meer de dupe. Toestanden zoals hier zijn onacceptabel in een rijk land als Nederland. Met ons bezoek protesteren we tegen dit soort beschamende situaties en tegen het beleid van de regering.' Kuijpers benadrukte dat de misstanden in Veendam slechts het topje van de ijsberg zijn. 'Omdat in veel tehuizen de problemen binnenskamers worden gehouden, druppelt er slechts af en toe iets van de wantoestanden naar buiten, zoals het feit dat ouderen in sommige verpleegtehuizen, incontinent of niet, slechts één maal in de 24 uur verschoond kunnen worden. Dat in negen van de tien gevallen koud eten moet worden genuttigd. Het huidige kabinet doet niets aan verbetering van de werkdruk in de verpleegtehuizen. Sterker nog: er wordt bezuinigd op de arbeidsvoorwaarden in de zorg en alle instelling krijgen een fikse korting te verwerken. Dáár protesteren wij tegen. De werkdruk moet omlaag en er moeten meer handen aan het bed.'

Snel succes in Oss

Een telefoontje alarmeerde de Osse SP: 'Mijn tante woont in Vita Nova. Ze is incontinent, krijgt één grote luier per dag en ze gaat één keer in de drie weken onder de douche. Is dat normaal?' Nader onderzoek in het verpleeghuis volgde en leidde al snel tot de conclusie dat het verhaal beslist geen incident is. Personeelsleden en familieleden werden vervolgens uitgenodigd om de klachten te inventariseren, en op een drukbezochte avond in juni werd in samenwerking met NU'91 (vakbond voor verplegend personeel) actiecomité *Zorg voor Vita Nova* opgericht. Op 11 juli volgde een overleg met de directie, waarin een aantal afspraken werd gemaakt. Binnen de afdeling psychogeriatric wordt de personeelsformatie in de ochtenduren uitgebreid; op andere momenten van de dag kan de teamleiding dat na overleg met het sectorhoofd ook doen als de zorgbehoefte er aanleiding toe geeft, en in de vakantieperiode kunnen inval- of vakantiekrachten ingezet worden.

Culemborgse ouderen steunen op bijzondere familie

SP-Ouderendag: we laten ons niet onderschoffelen

Klaartje, Dientje en Floortje heten ze, de steunen toeverlaten van de Culemborgse ouderen. En ze worden gefinancierd door Bartje.

Achter de naam Klaartje schuilen drie bussen voor ouderen en gehandicapten die geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Dientje staat voor een team van vrijwilligers die adviezen geven, formulieren invullen en verwijzen naar de juiste instanties. En de medewerkers van Floortje bieden heel praktische hulp: mee-gaan naar het ziekenhuis of de dokter, samen wandelen, enzovoorts. Gezamenlijk hebben de dames ook nog een *Luisterlijn*. Die is ervoor 'om even uw hart te luchten over dingen die u dwars zitten, zorgen over kinderen, het gemis van uw partner, de ziekte van uw partner. Enz.' En voor het betalen van de rekeningen zorgt Bartje die net als Floortje, Dientje en Klaartje deel uitmaakt van de Stichting Samen Verder. Bartje exploiteert een kringloopcentrum waarvan de opbrengst gebruikt wordt om de projecten van de stichting te bekostigen. Een opmerkelijk kringloopcentrum bovendien: met een koffiecorner waar koffie, thee en frisdranken gratis zijn voor ouderen. Het is een bijzondere familie daar in Culemborg. En dat is het.

Schrijver Kees Slager lichtte in zijn openingstoespraak het motto van de dag toe: 'We laten ons niet onderschoffelen', waarna Jan Marijnissen een stevige politieke injectie uitdeelde. De SP-voorzitter wees op de afbraak van de sociale zekerheden door zowel de paarse kabinetten als door Balkenende I en II. Hij benadrukte dat ouderen niet dankbaar moeten zijn, maar eisen moeten stellen.

Henk van Gerven, wethouder en dokter uit Oss, sprak over de vele verslechtingen die zich de laatste twintig jaar in de zorg hebben voorgedaan en hekelde de plannen van het kabinet om het ziekenfondspakket te verkleinen, de premies te verhogen en een eigen risico in te voeren.

In de discussie met de zaal klonk het verwijt dat het SP-Ouderenplatform te veel kijkt naar de 'oudere ouderen', en de zogenaamde babyboom-generatie vergeet. Hun zorgen, bijvoorbeeld over de pensioenen en de AOW, zouden meer onderwerp van discussie en actie moeten zijn. Het platform zegde toe daarmee bezig te zullen gaan.

Maar liefst 233 ouderen trokken op 7 juni naar de Utrechtse Jaarbeurs om de derde jaarlijkse SP-Ouderendag mee te beleven, en laat in de middag enthousiast terug naar huis te gaan.

Volkszanger **Kees Korbijn** schrijft liedjes over tegenstellingen

Met namaak-Spaans de Rotterdamse straten door

'Niemand heeft je ooit gezien', een ode aan een ongeboort kind op de plaat gezet door Helga, haalde als enige van zijn pakweg 350 liedjes de Top-40. Toch kijkt zanger, gitarist en componist Kees Korbijn (77) met tevredenheid terug op een lange carrière. De Rotterdamse volkszanger werd op zijn zestiende ontslagen uit een kantoorbaan omdat hij muziek aan het schrijven was. 'De maandag erop pakte ik mijn gitaar en ging de straten door waar de vrouwen met de was bezig waren. In namaak-Spaans zong ik La Paloma – en verdiende daarmee op één ochtend bijna evenveel als mijn vader in een hele week. Vanaf die dag was ik artiest.'

Van straatzanger promoveerde Korbijn tot kroegzanger 'twaalf jaar lang in Antwerpen, aan de Scheldekaai: kilometerslang kroeg aan kroeg' en tv-ster. 'Tijdens de Wereldtentoonstelling van '58 in Brussel zong ik iedere dag twee tot drie actuele liedjes voor de Belgische tv.' Terug in Nederland richtte hij samen met Jackie van Dam ('Hand in hand kameraden') het Asociaal Orkest op. 'Mensen vroegen *zing nog eens zo'n asociaal liedje*. Zo kwamen we aan de naam.' Een contract met de VARA werd al na twee maanden beëindigd. 'De teksten waren niet pragmatisch genoeg. We zongen dat de Joegoslaven die toen naar de Hoogovens gehaald werden, er kwamen

om de looneisen te ontcrachten. Dat was ook zo. Maar het mocht niet voor de tv gezongen worden.' Bij de AVRO hield Korbijn het vervolgens wel negen jaar vol – maar zonder de naam Asociaal Orkest te gebruiken.

Inmiddels hebben de bruiloften en partijen als podium plaatsgemaakt voor bijeenkomsten van het SP-Ouderenplatform. 'Voor de verkiezingen heb ik eens een cd'tje bij de SP in de bus gegooid. En toen ging al snel de telefoon. Als je uit een rood nest komt, dan verdraag je onrechtvaardigheid niet – ook al word je honderd. In mijn liedjes laat ik de tegenstellingen zien waar mensen zich terecht over opwinden. Laatst protesteerden we in Veendam bij een verpleeghuis tegen het schandaal dat ouderen er drie weken niet onder de douche konden. Met een verbouwing van het tehuis was dat te veranderen, maar het geld daarvoor ontbrak. Dat zet ik dan tegenover de 15 miljoen die uitgegeven is aan de verbouwing van het Catshuis voor Balkenende. Laten mensen maar boos worden om die tegenstellingen en gaan denken *misschien moeten we toch maar de straat opgaan om hiertegen te protesteren*. Kijk, als iedereen verzinkt in zinloos amusement en als zinnen als *I miss you* 94 keer herhaald worden in drie minuten, mag ik dan misschien een tekstje schrijven dat even tot nadenken aanzet?'

Balkenende?

DICK DEN OUDEN

73 jaar, wonend in Meppel, oud-onderwijzer en voormalig Statenlid voor de PvdA.

Het voorgestelde beleid van dit kabinet is meer dan verschrikkelijk en zal de kloof tussen arm en rijk alleen maar groter maken. Ik kan met de beste wil van de wereld niets positief in de voorstellen ontdekken.

INGE DE RIJK

71 jaar, woonplaats Arnhem, gepensioneerd ambtenaar.

Ik vind het zeer verontrustend. Er komt via de media niets anders dan slecht nieuws en het is al zo'n tobbe om rond te komen. Alles is sowieso al veel duurder geworden door het invoeren van de euro. Ik heb me pas geleden in laten schrijven in Bejaardencentrum Felixoord, het enige vegetarisch bejaardenoord in Nederland. Natuurlijk een wachtlijst van...tien jaar.

HENNY GIELEN

67 jaar, inwonster van Alphen aan de Rijn, huisvrouw.

Van christelijke idealen, als naastenliefde en zorg voor de zwakkeren zie ik in deze kabinetsplannen niets terug. Het is keihard rechts snoeibeeld wat de klok slaat.

ANTJE V.D. SLUYS

54 jaar, Wommel, verpleegkundige.

Het is een schandalig beleid en gaat volledig aan de mensen voorbij. Zij plukken de mensen kaal waar zij maar kunnen. Vooral het ziekenfondsbeleid zal de ouderen in de beurs treffen. Mensen van 55 en ouder die werke-

loos worden kunnen voortaan hun spaarcentjes of eigen huis opeten, dank zij deze Balkenellende.

THEA EIJKING

69 jaar, woonachtig op Texel. Werkt als vrijwilligster in de ouderenzorg.

De plannen van Balkenende schieten hun doel voorbij. Er wordt niet gekeken naar de lage inkomens en vooral de ouderen met alleen AOW zullen hiervan de dupe zijn. Op Texel mogen de mensen nog niet klagen in vergelijking met steden als Amsterdam.

CÉCILE BOULICAUD

60 jaar, uit Zaandam, was werkzaam in de horeca, zit namens de FNV als bestuurslid in pensioenfonds PVF-Achmea.

De beëindiging van de verlengde WW-uitkering is vooral voor ouderen meer dan verschrikkelijk. Ook de stiekeme verhoging van de belasting per 1 juli, waardoor menig pensioengerechtigde minder geld ontvangt dan gewoonlijk, verdient geen schoonheidsprijs. Neem van mij aan dat de vakbeweging en de pensioenbonden kabaal gaan maken.

**Stop uitkleden
ziekenfonds
Geen eigen risico**

RED DE SOLIDARITEIT!

RED DE SOLIDARITEIT!
RED DE SOLIDARITEIT!

Het kabinet Balkenende:

- 1 ...wil het ziekenfonds uitkleden. De controle bij de tandarts, fysiotherapie, verschillende geneesmiddelen en een deel van het ziekenvervoer en psychotherapie moet uit het pakket;
- 2 ...laat u straks, naast de hoge premies, de eerste € 200 (€ 400 voor een gezin) zelf betalen;
- 3 ...wil ziekenfondspremies invoeren die voor iedereen even hoog zijn. Dus niet-inkomensafhankelijk, maar hetzelfde bedrag voor iemand in de bijstand en een miljonair.

Protesteer hier tegen. Teken de petitie op www.sp.nl, of vraag een stapeltje protestkaarten aan om in uw omgeving mee aan de slag te gaan. Aanvragen kan op (010) 243 55 55.

John Kuijpers

**4 oktober Dierendag –
1 oktober Ouderendag**

Hoera, 1 oktober is uitgeroepen tot Ouderendag. Drie dagen voordat fikkie een extra stukje vlees krijgt, zijn wij ouderen aan de beurt om één dag geëerd en in de watten gelegd te worden. In de zorgcentra krijgen ze dan waarschijnlijk twee keer een schone pamber en mogen ze in ieder geval onder de douche. De thuishulp blijft vijf minuten langer en kijkt niet steeds op haar horloge. Tafeltje-dekje brengt biefstuk in plaats van een gehaktbal. En de 'kloemelaer' zoals ze bij ons zeggen, trekt fluwelen handschoenen aan als hij probeert onze verstijvende spieren weer los te maken. Ook de commercie zal er wel op inhaken, zodat in ieder geval de bloemisten en bakkers een geweldige dag hebben. En als grandioze uitsmijter belegt een keur aan notabelen onder aanvoering van Hedy d'Ancona een symposium waar u tegen betaling van veel geld kunt komen luisteren naar geleerde mensen die heel deskundig praten over de zorg voor ouderen. Ook ik heb plannen voor 1 oktober. Ik zou op deze dag onze premier en zijn handlangers eens goed de waarheid willen vertellen. Ik zou dat graag samen met heel veel andere ouderen willen doen. Ik zou de schijnheilige fopspeen van één dag voor de ouderen willen zetten naast de 364 andere dagen van het jaar, als de zorg voor de ouderen weer op een laag pitje staat. Wat let mij eigenlijk om het te doen? En wat let u om het samen met mij te doen? ●

TERUG NAAR DIE GOEIE OUWE TJD...

Kom eens kijken

www.sp.nl is al jaren achtereen uitgeroepen tot de beste site van een politieke partij. Kom eens kijken en overtuig uzelf.

M U Z I E K

Bij het SP-Ouderenplatform zijn twee unieke cd's te koop.

**Afbraakblues
en andere liedjes**

Componist -zanger Kees Korbij (zie binnenin) laat op aansprekende wijze horen hoe hij over het ouderenbeleid denkt. De cd wordt geleverd samen met een boekje met alle teksten en rake spotprenten van tekenaar Gerrit Saarloos.

**Socialistenmars
en andere strijdlieparen**

Liederen uit de rijke socialistische traditie. Ook bij deze cd zit een boekje met alle teksten.

Bestellen kan door overmaken van 7 euro per cd (inclusief tekstboekje) op giro 451224, t.n.v. J. Kuijpers te Echt. Vermeld erbij 'cd Korbij' of 'cd strijdlieparen'. U krijgt de bestelde cd dan thuisgestuurd.

M A C H T I G I N G

Ja, ik steun de strijd van de SP voor een samenleving waarin de mensen centraal staan. Ik machtig de SP om per kwartaal onderstaand bedrag af te schrijven van mijn rekening.

tomaatnet

naam

roepnaam voorletters m/v

adres

postcode plaats

telefoon geboortedatum

e-mail rekeningnummer

kwartaalbijdrage € 3,40 (minimum) € 4,50 € 6,- anders: €

€ 9,- € 12,-

datum handtekening

OuderenNu, najaar 2003

Opsturen in een envelop zonder postzegel aan SP, Antwoordnummer 30542, 3030 WB Rotterdam
U kunt deze machtiging op elk moment stopzetten met een telefoontje aan de SP: (010) 243 55 40